

Aan de nagedachtenis van een overledene daarbij het offer te brengen eener persoonlijke gevoels-overtuiging stempelt de keizersnede in kwestie tot een daad van hogere piëteit dan het sparen van het lijk, en verheft den geneesheer tot een dienaar zijner patiënten in den besten zin.

Castricum, 12 September 1921.

Y. SCHOONHOFF.

ASTHMA BRONCHIALE EN TUBERCULINE-BEHANDELING.

Nu CIJFER en VOS hun bedenkingen tegen het artikel van prof. STORM VAN LEEUWEN en VARENKAMP hebben geuit, overwin ik mijn aarzeling ook de mijne naar voren te brengen. In de eerste plaats valt de ongeoorloofdheid in het oog om als de feiten zich niet in overeenstemming laten brengen met de leer der overgevoeligheid voor eiwitten, deze toch in dit keurslijf te willen dringen. Hoe onmogelijk dit is, zal iedereen blijken, die CHANDLER WALKER's artikel, beschreven in CHRISTIAN MACKENZIE's *System of Medicine* gelezen heeft. Een *petitio principii* leidt het artikel dus in. Dan wordt een losse waarneming bij een proef op het konijn er bij gehaald om de zaak eenige waarschijnlijkheid te geven. Met CIJFER en VOS ben ik het volkomen eens, dat asthma nog al eens bij tuberculeus besmette personen voorkomt (zie o. a. mijn artikel *Nederl. Tijdschrift voor Geneeskunde*, 1921, II, no. 6). Wie gelegenheid heeft, zooals elk meer ervaren practiseerend geneeskundige, astmapatiënten te zien..... en langeren tijd na te gaan, weet hoe grillig deze ziekte is en hoe zoogenaamd nerveuse en suggestieve momenten een rol spelen, waaraan sommige wonderdokters voor deze ziekte hun vermaardheid danken. Ook is het bekend, dat zonder voor ons tastbare oorzaak, tijden achtereen de aanvallen kunnen wegblijven, om dan weer even onverklaarbaar vooralsnof, in minder hevige mate meestal op te duiken. Van de therapie geldt zeker, „variis modis bene fit”, maar voor zoover is na te gaan, bezitten wij in een goed geleide ademhalingstherapie voor menig geval een onmisbaar hulpmiddel. Het is jammer, dat door het artikel verwachtingen gewekt kunnen worden, die, zooals uit het artikel zelf blijkt, nog niet verwezenlijkt zijn. Wellicht had een meer *klinische* denk- en werkwijze het artikel nog niet uit de pen doen vloeien, want nauwgezette waarneming, bovenal vervolging van het lot der patiënten over voldoende langen tijd ontbreken.

's-Gravenhage, September 1921.

J. LANKHOUT.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

Jaarverslag staatstoezicht op de volksgezondheid.

Verschenen is het *Jaarverslag van het staatstoezicht op de volksgezondheid over 1919*. Onder de „personalia” wordt o. a. herdacht het overlijden in het verslagjaar van den ziekten-inspecteur te Utrecht, dr. D. J. HAMBURGER, en de benoeming van dr. H. ALDERSHOFF aldaar tot ziekteninspecteur voor Noord-Holland en Utrecht, tot op dat oogenblik tijdelijk inspecteur. Op 31 December 1919 bedroeg het aantal leden der gezondheids-commissiën 1074; daaronder waren 6 vrouwen; er waren toen 18 vacatures. In één gezondheids-commissie werd een vrouw tot secretaresse benoemd. Onder de leden der gezondheids-commissiën bevonden zich 272 geneeskundigen (tegen 270 in 1918).

Omtrent het voorkomen van besmettelijke ziekten in 1919 wordt vermeld, dat het aantal gevallen van *vlektyphus* bedroeg 758, met 65 sterfgevallen. Toen in het begin van het jaar de vlektyphus zich begon uit te breiden, nam de Centrale Gezondheidsraad zooveel mogelijk maatregelen om de ziekte tegen te gaan. Zooals men weet, begon de ziekte in Augustus 1918 op Urk, waarvan de oorsprong onzeker is gebleven. De gevallen echter in 1919 voorgekomen kunnen niet met Urk in ver-